

despellotar, espellar, espellar, espell, espelladura, espelletar, espillincar, desempellencar-se, espellegar, espellancar, pellicula, pellicular, pelliculesc, pelliculer, pelliculera, pellforadar, pellobrir-se, pellpartir-se, pelltrencar-se, pellagra, pellagrós, pellofja [n. 2], perfolia [n. 2], pellerofa [n. 3], Balofart [n. 4].

PELLA, 'draps per folrar o apedaçar', ant., del llatí PĪLLĒA, plural de PĪLLĒUM (o PĪLLEUS) 'casquets de feltre o de llana', d'on després els draps usats per fer-ne □ 1.ª doc.: 1271.

«Felpa o *peilla* de vestedures» 1271, Tarifa de Barcelona; veg. a l'article PELFA. «Tota càrrega de *peilla* que sia cordada, 4 drs.», «exceptada peyrussa e *peilla* e borra» en dos docs. de Puigcerdà de l'any 1288 (RLR iv, 503, 506); «que ningun corredor no gos dir en dengunes robes, ne *peylla*, en frau de aquell que les fa venre» Solsona, 1434 (BABL xi, 330). En un inv. de Bna. de 1432: «P. Dalmau, cullidor de la imposició de la *peya*» (BABL x, 283): no es tracta precisament amb el mot *peya* d'un impost, com entén AlCM, sinó que l'impost s'expressa amb el mot *imposició*, impost que es fa pagar pels draps dits *peya*; en el DAG. hi ha una prohibició del S. xv de fer calces, que es formula contra els *peyers*, «sinó de drap grosser dit de *peya*», ordinations on es declara «quins draps se han de entendre per *peya*».

D'aquí el derivat *peyer*, que surt també en aquell inventari de l'any 1432, nou o deu vegades com a nom d'ofici (BABL x, 278-9, 425-6); en tots els casos es tracta d'un subjecte que compra robes velles, llevat de les dues o tres últimes en què compra altres objectes usats (a la p. 426 compra o revèn un basallard amb la seva baina, un bací de llautó, un stillador de pedra). El canvi de *-yl-* en *-y-* en aquest mot demostra que no es tracta d'una *-ll-* llatina sinó del nexa més palatal *-ll-*, i que per tant no ve de PELLIS sinó de PĪLLĒA.

És un mot que es va conservar més en llengua d'oc, i algun altre llenguatge romànic, que no en català. Sobretot gascò: aranès *péja* (o *péjer*) 'faldilles', o bé *pejôts* (Cor., Voc. Ar., 94), ja oc. ant. *pelba* (PDPF); landès *pélz* «vêtement» (en el centre de les Landes i NO. del Gers, Millardet, Atlas, p. 63); bearn. *pélhe* i *pélb* (Palay), Gironda *peulle* «vêtements en général» (Moureau, Pat. de La Teste), cf. Krüger, VKR viii, 328; i M-Lübke, que hi afegeix sard *pizu* (ZVglSprfg. xxxiii, 308); en aragonès ant. *pellot* (Tilander, RFE xxii, 139-40).

Ja no és clar que vinguin d'aquí les formes *pollót*, *polot*, *pollóta* que recull Simonet, en el seu Glossari mossàrab, per més que dificultat fonètica no n'hi hauria (*e-o* > *o-ó* és normal en mossàrab). I potser cal admetre, en efecte, que PĪLLĒA deixà rastre en el mossàrab d'Eivissa. Penso en un mot eivissenc *péli(a)*: fonèticament fóra normal, en l'aspecte semàntic no és impossible, si bé gens clar, però el fet és que sembla impossible donar-li altra explicació. Pronuncien *péli* però com que ho fan femení, és clar que hem d'interpretar-ho com a *pélia* amb el normal emmudiment de la *-a* de *-ia*. Ja PzCabr. recollia *peli* «rebaño, reunió» i el

Dr. I. Macabich m'escrivia: «*péli* amb *é* tònica i tancada; significa d'ordinari, multitud d'animals; una *manada* de cabres poden ser unes quantes; si es diu una *péli* de cabres voldrà dir que n'hi ha moltes; per extensió ho he sentit de persones, com despectiu: *ja tenim aquí aquesta péli*, referint-se a una partida de dones que anaven a una casa, i a l'ama no li feia gràcia aquella visita. A Corona diuen *péli*; a algun altre poble m'han dit que deien *pélia* (*é* tònica i tancada), i la *a* so neutre» (7-II-1964).

En l'aspecte formal és etimologia perfecta, car en contacte amb l'àrab no es poden mantenir les consonants palatals *ʃ* o *ç* i es dissolen com a *li* o cosa semblant (cf. cast. *poleadas* < *puljat*; *Dénia*, *Cocentània*/*-aina*); la *p-* fa impossible una etimologia aràbiga i inversemblant res de pre-romà ni germànic, i havent de ser llatí o romànic, res més queda que PĪLLĒA. En l'aspecte semàntic, comparem els cast. *hato* o *hatajo* 'escamot, ramat', però primitivament 'fato, bolic de roba'. La idea, doncs, és acceptable amb pocs o cap escrúpol.

Pellada, V. *paella* *Pelladira*, V. *pelerina* *Pelladura*, V. *pell* *Pellagra*, *pellagrós*, V. *pell* *Pellaire*, *pellam*, *pellanc*, *pellanga*, *pellangant*, V. *pell* *Pellar*, V. *pell* i *apellar* *Pellassa*, *pellatge*, *pellejar*, *pellenc*, *pellença*, *pelleny*, *pellenyà*, *pellor*, *pellerranca*, *-ranga*, *pellerranca*, *pelleret*, *pelleria*, *pelleric*, *pelleringa*, *pelleringada*, *pelleringo*, *pelleringós*, *pellero*, *pellerofo*, *pellerot*, *perellotaire*, *pellet*, *pelleta*, *pelleter*, *pelleteria*, *pellforada*, *pellicula*, *pelliculera*, *pellinc*, *pellingo*, *pellingo*, *pellíngoi*, *pellíngós*, *pellíngot*, *pellissa*, *pellissaire*, *pellisser*, *-isseria*, *pellissó*, *pellissós*, V. *pell* *Pèl·luent*, V. *pèl* *Pelló*, *pellobrir-se*, *pellofja*, *pellofi*, *pelloina*, *pellofja*, *pellós*, V. *pell* *Pellot*, *pellotaire*, *pellpartir-se*, *pelltrencar-se*, V. *pell*

PELLUCAR, mot paral·lel a l'oc. *pelucar*, gascò *perucà*, fr. ant. *peluchier* (avui *éplucher*), it. *piluccare* i una base PLUKKJAN que és comuna en les llengües germàniques (al. mj. i mod. *plücken*, angl. *pluck*, ags. *pluccian*, esc. ant. i mod. *plukka* etc.); la base de tot plegat és *PI(L)ŪCCARE o PLUKKI-; però no havent-hi cap etimologia sòlida en l'aspecte semàntic, ni sostenible en el fonètic, el mot no pot ser d'origen romànic ni llatí, i essent quasi impossible que provinguí del germànic, l'origen s'ha de considerar més aviat desconegut que incert; potser tanmateix indoeuropeu, pre-romà i pre-germànic. □ 1.ª doc.: Llull.

Amb aquest verb el català es troba enmig d'una qüestió etimològica on la seva veu no pot ser desoïda, però dins un gran problema de tot el conjunt romanogermànic. Una vegada sabem que en català ha estat una constant en la seva història, des de «les aus sempre van *pellucant* les sements» en Llull fins a «los tudons *pelluquen* los rahims de l'eur» en Verdaguier (DAG., i dos passatges lullians en AlCM)¹ escoltem tot seguit el testimoni de les llengües germanes.

Oc. *pelucà(r)* [segon quart S. XIII] «éplucher, peler petit à petit, vètiler; picoter, becqueter», car és molt dubtós que hagi existit una variant *-ugar* (si no és com